

Garai bunyevác családok fényképeken

Bevezető

Tisztelt Olvasó!

Ön a garai bunyevácokról szóló második kötetünket tartja a kezében, melynek címe „Garai bunyevác családok – fényképeken” Első könyvünket 2012 végén jelentettük meg „Garai bunyevácok”, majd „Garai bunyevác családok egykor és ma” címmel jelent meg a harmadik kötete a sorozatnak. Abban a kötetben bemutattuk a garai bunyevácok történetét, nemzetiségi hagyományait, tradícióit, oktatását, kultúráját és sportéletét. Már akkor gyűjtöttük a családi fényképeket is, de ott sajnos csak a ragadványnevek és a családok utcák szerinti felsorolásáig jutottunk el. Mindenképpen terveztük a második kötetet az eredeti célunkkal, a családi fotóalbum összeállításával. Úgy gondoltuk, hogy ezt kiszélesítjük a családfák felvázolásával és egyéb érdekességekkel, de ez a munka még további kutatást igényel, amelyre eddig nem volt elegendő idő. Így ez a második kiadás valóban fotóalbum lett a garai bunyevác családokról.

Az utóbbi két évben több alkalommal fordultunk a garai bunyevác családokhoz a Garai Híradón keresztül, Interneten, továbbá személyesen az utcán, templomban, piacon, a prélóban, és szinte mindenkit megkerestünk az otthonában is, fényképeket kértünk az őseiről és a jelenlegi családjáról. A gyűjtés nem volt könnyű feladat, mivel sok ember már legalább tíz éve nem vette elő a családi képeket, azok dobozokban gyűltek, így általában nehezen láttak hozzá a képek átnézéséhez és válogatásához. Úgy gondoljuk, hogy már a kérésünkkel egyfajta nosztalgiát váltottunk ki a családoknál, mivel megkeresték régi fotóikat, és egyben megemlékeztek legközelebbi és legkedvesebb családtagjaikról, a szülőkről, nevelőkről, nagymamákról, nagypapákról, dédnagyszülőkről.

A teljes archívumunk, amelyet sikerült összegyűjtenünk, a 20. századból származik, körülbelül az 1900-as évektől kezdtek el fényképezkedni a családok. Bár ez nem volt olyan könnyű, mint manapság, és nem is volt olcsó fényképeket készíttetni, így a szegényebbek csak lakodalom alkalmából fényképezkedtek. Ezért kértünk minden családtól házassági fényképeket is, amelyeknek különleges helyet és jelentőséget szentelünk a fényképek között. Ez egyfajta „különlegességet” kölcsönöz könyvünknek. Sajnos időközben több házaspár elvált, így ezek a képek nem feltétlenül a jelenlegi családi állapotot tükrözik, de a közös gyermekek szüleit ábrázolják.



Gohér Krisztina újságíró kérdezte Kubatov Mártont a kiadványokról a könyvbemutatón

Bajtai László felvétele

A két világháború között az egyetlen fényképész a faluban a sváb Ziel Stefan volt (üveglapokkal dolgozott), majd a hatvanas években nyitotta meg műhelyét Rózsa Istvánné, és ezzel párhuzamosan megjelentek a háztartásokban is a régi „oroszfényképezőgépek”. A nyolcvanas évek második felében már eljutottak hozzánk a japán automata fényképezőgépek, majd a XXI. században a digitális készülékek és a mobiltelefonok, amelyekkel már minden nap fényképezünk. Azonban gyűjtésünk tapasztalatai alapján talán még annak a régi időszaknak is voltak előnyei a mai korszakhoz képest. Annak idején a fotólaborokban professzionális fényképészek dolgoztak, akik szépen beállították a fotóalanyokat, kiválasztották a háttérrel, az emberek pedig „kicsípték magukat”, amikor fényképezésre mentek. Ma gyakran fényképezkedünk különböző eseményeken, de ezek már nem beállított képek, hanem általában pillanatképek. Amikor valaki családi fényképet kér, akkor legtöbbször bajban vagyunk.

Mivel kis közösséget alkotunk, törekedtünk arra, hogy bevonjuk könyvünbe mindazokat a családokat, akik már csak részben bunyevác származásúak. Felkerestük azokat is, akik már nem Garán laknak, vagy a Garán élő rokonaikhoz fordultunk. Örülünk, hogy mindannyian készségesen eleget tettek kérésünknek, és hozzájárultak könyvünkhöz néhány fényképpel, büszkén vállalva garai bunyevác gyökereiket. Itt szeretnénk elnézést kérni azoktól a csa-

A második kötet előszavát adjuk közre.

ládoktól, akiket véletlenül kifelejtettünk, vagy nem sikerült felkutatnunk őket. Sajnos vannak olyan családok is, akik nem adtak fényképet, mivel az összes képük elveszett a költözködés során, vagy véletlenül elégették őket. Talán egy kicsit tartottak attól is, hogy nem kapják vissza a leadott fotókat.

Jelen könyvünk legnagyobb eredményének azt tartjuk, hogy sikerült egy kiadásban összegyűjteni és megmenteni az utókornak a garai bunyevác családok fényképeit. Ennek a könyvnek nincs szöveges része, csupán a fényképek, amelyek szintén sok mondanivalóval bírnak őseink életéről. A fényképeket családok szerint rendeztük, azon belül a legidősebbtől a legfiatalabb generációig. A családnév mellé – ahol tudtuk – odaírtuk a ragadványnevet is, mivel régen így különböztették meg az azonos vezetéknevű családokat. Sajnos a legfiatalabb generációknál sem kaptunk mindenkitől képet. A mai családok már vegyes nemzetiségűek, nagyon kevés tiszta nemzetiségű személy van községünkben. Ez egyben azt is jelenti, hogy nem mindenki vallja magát bunyevácnak, aki a képeken szerepel, de mindnyájan rendelkeznek bunyevác ősökkel vagy házastárssal.

Mivel mindegyik családnak több ága van, a fényképeket elsősorban az apai ág szerint rendeztük, de figyelembe vettük azt is, hogy ki adta a képet a könyvhöz. Minden kép alatt, a képaláírásban – balról jobbra haladva – felsoroltuk a rajtuk szereplő személyeket. Mivel a képadományozók legtöbbször nem írták fel a neveket, mert már ők sem tudják,

így ezt a mi kutatásaink alapján állítottuk össze. Ezért előfordulhatnak hibák, téves nevek, mert nem jól emlékeztünk, amiért szíves elnézésüket kérjük. Amennyiben sikerül megjelentetnünk harmadik kiadásunkat a családfákról, úgy mindenki el tudja majd helyezni azokat a személyeket is, akikre már nem emlékeznek.

Bízunk benne, hogy mindenki örömmel lapozgatja majd ezt a könyvet, amikor egy kis nosztalgiára vágyik a garai bunyevácokról, valamint ezzel is megőrizzuk őseink örök emlékét. Ezt a kötetet megértik a legfiatalabb generációk is, akik sajnos már nem beszélnek anyanyelvünket. Hátha éppen ez a könyv és az elődök emléke arra ösztönzi őket, hogy felnőttként is elkezdjék tanulni a bunyevác nyelvet.

A kiadó nevében köszönetet nyilvánítunk minden felkeresett családnak, akik fényképeket adtak könyvünkhöz. Külön köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik segítettek könyvünk megvalósításában, gyűjtötték a fényképeket, körbejárták a családokat. Kiemelten megköszönöm édesanyámnak, Kubatov Józsefnének, aki a legtöbb energiát fektette be ebbe a kiadványba, válogatta és összeállította a régi fotókat.

Köszönjük földinknek, Dr. Karagity Mijónak, hogy társadalmi munkában lektorálta kötetünket.

Gara, 2014. november 30.

Kubatov Márton

Kedves Barátunk!

Köszönjük, hogy a Filantróp Társaság Barátság Egyesületének – mely a BARÁTSÁG című folyóirat kiadója – juttatta személyi jövedelemadójának 1%-át: 54 832 Ft-ot. A pénzt a lap megjelentetésére fordítottuk. Kérjük, gondoljon ránk ismét, amikor 2015. évi személyi jövedelemadójának 1 százalékáról rendelkezik és kedvezményezettként a Filantróp Társaság Barátság Egyesülete adószámát:

18037511-1-43

tüntesse fel. Zárt borítékban, adóbevallásával együtt küldje meg az Adóhivatalnak. Fontos, hogy Ön a borítékon megadja nevét, lakcímét és adóazonosító jelét is.

Köszönettel és tisztelettel:


Mayer Éva
elnök